Ч. 285 (13.484). Львів, неділя 29. жовтня 1933. Poczłowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

ОДНИМ ФРОНТОМ.

Львів, 28. жовтня 1928.

Український Громадський Комітет Рятунку України у Львові вже давно порішив влаштувати сконцентровану загально-національну маніфестацію з приводу подій на Великій Україні. Проробивши відповідну організаційну роботу в краю та звязавшись з подібними комітетами в Чернівцях, Празі й інших краях, де живуть українці, Комітет приступив тепер до виконання цього свого рішення.

Комунікатом з дня 12. жовтня Комітет подав до відома всього українського громадянства поза межами Радянського Союзу, що день 29. жовтня призначив днем національної жалоби й протесту, з приводу голоду та інших жахливих подій в Радянському Союзі.

На заклик комітету відгукнулася ціла українська суспільність у Польщі й за кордоном. Всі національні чинники приєдналися до ініціятиви Комітету. Велику вагу має приєднання до розпочатої Комітетом акції церковних сфер обох віроісповідань.

З особливою однодушністю до ініціятиви львівського Комітету поставилась українська еміграція в ріжних европейських краях.

Комітет допомоги голодуючій Україні в Празі, що обєднує всі еміґрантські організації в Чехословаччині, без огляду на їх політичне забарвлення, а на чолі якого стоїть соціял-демократ проф. О. Бочковський, поробив приготовання для влаштування 29. жовтня прилюдного віча в Празі, для пропаґанди справи допомоги голодним та відправи Служби Божої за померших на Україні з голоду (Див. допис з Праги до „Тризуба“ ч. 38, з 23. X. 33).

Українська Еміграційна Рада в Парижі, що обєднує ту частину наддніпрянської політичної еміґрації, без огляду на партійну приналежність і політичні переконання, котра ґравітує до закордонного центру УНР, завізвала окремим обіжником всі підчинені організації, а саме: Український Центральний Комітет у Польщі, Українське Обєднання в ЧСР, громади в Болгарії, Югославії, Туреччині, Бельгії, Люксембурзі та Союз українських еміґрантських організацій у Франції, щоби занялися переведенням у себе дня жалоби і протесту, згідно з рішенням Українського Громадського Комітету у Львові (Див. „Тризуб“, ч. 33).

Обєднання українських організацій на чужині в Брюсселі, центр націоналістичної частини української політичної еміґрації, поступило так само, як Головна Еміґраційна Рада й видало відповідні зарядження до підлеглих організацій про переведення дня жалоби і протесту 29. жовтня ц. р.

Комітет рятунку України на Буковину в Чернівцях, що обєднує людей ріжних політичних напрямків, поступає солідарно з львівським Комітетом, а наддніпрянська еміґрація в Румунії, в особі еміґраційного комітету в Букарешті, перша відізвалася на поклик львівського Комітету, приступаючи до дня жалоби і протесту.

Нема сумніву, що **українська еміґрація в Америці і Канаді** поступить дня 29. жовтня так, як і українська суспільність на західних землях й на еміґрації в Европі.

В краю навіть ті елементи, що не дуже вдоволені або зі складу Комітету рятунку України у Львові, або з його діяльности й проводили досі протестаційну кампанію на власну руку, приєднуються до заініційованого Комітетом спільного виступу.

Бракуватиме лишень радикалів і соціяльних демократів з одного боку, а скрайніх націоналістів з другого. Одні від самого початку і до кінця ведуть протестаційну акцію цілком сепаратно від Громадського Комітету й визначили осібний день (5. листопада) для свого сконцентрованого виступу, а другі взагалі неґативно ставляться до протестаційної акції та поборюють її.

Переведенням дня жалоби і протесту в краю займуться повітові комітети рятунку України, а де їх нема інші українські громадські організації. Повітові Комітети, як і Центральний Комітет у Львові, побудовані на безпартійній основі. **Репрезентують вони загал української суспільности,** зорганізований в культурних, економічних, гуманітарних, спортових і інших товариствах та установах, без ріжниці партійної приналежности. І цей безпартійний характер органів переведення дня жалоби, поруч з участю в цій акції духовенства, надасть виступові 29. жовтня дійсно **всенародній, загально-національний характер.**

Ціла українська суспільність в краю й на еміґрації виступить 29. X. **одним суцільним фронтом.** Цьому не пошкодить відсепарування радикального і соціялдемократичного проводу, тільки може причинитися до ізоляції того проводу від власних партійних мас. Не пошкодить одноцільному фронтові й неґативне відношення до акції краєвих націоналістів, тільки остаточно здискредитує їх в очах широких народніх мас.

А. Жук.

За океаном.

КОМІТЕТ ДОПОМОГИ ГОЛОДУЮЧІЙ УКРАЇНІ В ШИКАҐО.

В Шикаґо скликали українці 24. вересня зібрання товариств, на якім вирішили створити спільний Комітет Допомоги Голодуючій Україні. Комітет має скликати віче і демонстраційний похід і сподівається, що це дасть почин до подібного руху по всіх містах Злучених Держав і Канади. Головою Комітету є д-р Омелян Тарнавський; секретарем Петро Запорожець; скарбником Дмитро Заболоцький.

УЧАСТЬ УКРАЇНЦІВ У ЖИТТІ МІСТА ОЛИФАНТУ.

Місто Олифант, Па., святкувало 75-літні роковини, відколи розпочалась там копальня вугля. Місто було гарно прибране. Кожного дня були паради. Кожна парохія ішла в параді з на-писом, коли була зорганізована. Наша українська греко-католицька парохія дістала признання і найбільшу похвалу. В поході з нашої парохії ішов священик о. Михайло Гурянський з церковними урядовцями, відтак хор в українських народніх строях, відділ дівчат-пластунок і орхестра. Найстарші парохіяни їхали.

У міських виборах в Олифанті вибрані українці: Ярослав Гундич і Теофан Ковальчик — шкільними директорами; Іван Савчак та Олександер Прислопський — міськими радними; Демко Хомин — міським контрольором.

УКРАЇНСЬКА МАНДРІВНА ОПЕРА В АМЕРИЦІ

Американські українці можуть похвалитись новим поступом на полі українського мистецтва. Після хору Кошиця і танкових виступів Авраменка творять Українську Оперу, що обіде цілу Америку. До організації її взялись люди, які розуміють оперове діло. Диригентом буде п. Павло Углицький, бувший професор Імператорської Консерваторії у Петербурзі. Хори й орхестра будуть складені із самих фахівців, а до виконання партій заанґажовані відомі оперові сили. Декорації нові, величаві, костюми роскішні. Ця мандрівна опера буде давати вистави у всіх більших українських громадах лиш у величких театральних салях. Виставить такі опери, як „Запорожець за Дунаєм“, „Мазепа“, „Катерина“, „Тарас Бульба“, „Різдвяна Ніч“ і т. д. Обчислена вона на українську й американську публику, яку організатори хотять познайомити з українським оперним мистецтвом. Нема сумніву, що всі українці привітають цей почин з радістю та підтримають його.

25-ТІ РОКОВИНИ ЦЕРКВИ І СВЯЩЕНСТВА ПАРОХА В ЕМБРИДЖ.

Українська греко-католицька церква св. Петра і Павла в Ембридж, Па., святкує 25-ті роковини свого оснування. Але так вийшлося, що й парох тієї церкви, о. д-р Микола Копачук, теж святкує 25-ті роковини свого священства. З цієї нагоди появилася друком гарна і цікава книжка, присвячена тим роковинам. Книжка богато ілюстрована, головно знимками груп парохіян при церкві в Ембридж, і містить такі замітніші розвідки: Про апостолів Петра і Павла; Про українську греко-католицьку церкву у Злучених Державах (по англійськи); З історії парохії в Ембридж (довший опис); Срібний ювилей священства о. д-ра Миколи Копачука (короткий спомин); Ювилейні торжества в Ембридж. Далі йдуть оголошення. Книжка має 64 сторінки. Це дуже гарний приклад, як писати історію наших парохій і громад в Америці, з яких можуть зібрати цілість історики, що писатимуть історію всієї української іміґрації в Америці.

ЛИТОВСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ НА ВИСТАВІ В ШИКАҐО.

Литовсько-Український День в Українськім Павільоні призначений був на суботу 7. жовтня. Виступав литовський хор, танцюристи і співаки з програмою литовських народніх пісень і танців. Усі артисти були в литовських народніх строях. Перед початком програми відіграли український і литовський народній гимн; сам Павільон був прикрашений литовськими прапорами. На святі були видатні особи з литовської кольонії міста Шикаґо. Литовська преса однодушно заохочувала своїх читачів до відвідання Українського Павільону підчас Литовсько-Українського Дня. Також американська преса поставилася з найбільшим зацікавленням до „Тижня Української Гостинности“, який з тижня розрісся вже на два тижні, а може ще потреває і довше. Павільон день-у-день переповнений народом.

РАДЯНСЬКІ ЗАЛІЗНИЦІ.

Німецький інжинір про комунікацію у СРСР.

У часописі „Дер Гавсфройнд" помістив інж. Штоффе, що два останні роки будував залізниці у Радсоюзі, такі свої завваги на цю тему:

„У господарській перебудові взяв собі Радсоюз два зразки: Німеччину й Америку. Німеччину з огляду на точність, чистоту й організацію, Америку з огляду на розмах її виробництва. Та що провід держави опинився в руках новиків, зроблено у наслідуванні цих зразків стільки грубих похибок, що вже далеко наперід можна було передбачувати теперішну невдачу радянської розбудови. Радянщина кинулася копіювати великі промислові влаштування зі сліпим завзяттям, не обдумавши всіх можливостей та потреб індустріялізації у плянованому велитенському маштабі. Комунізм обоснувався в дійсності на нездисциплінованості і повній безвідповідальності. Брак освіти, духова неміч проводу, невишколене робітництво і брак помічних засобів — усе це доповнило фактори, що наробили і роблять дальше необчислимі шкоди завзяттю і розмахові.

У першу чергу робить цю шкоду радянській господарці лихий стан засобів комунікації. Радсоюз, велит-держава, що має із заходу на схід рівно десять тисяч км., обслуговує залізнича сіть, така тонка на Сибірі, що в деякі її округи можна дістатися тільки подорожуючи місяцями конем та возом. Транссибірська залізниця, одинока лучба сходу з заходом побудована в більшості на одні рейки. Шляхів і гостинців на цьому просторі нема зовсім, тому й не можна брати під увагу самоходу, як комунікаційного засобу. Централізація промислових округ вимагає обслуги довжелезних залізних шляхів і звідси виростає потреба великої кількости вагонів і льокомотив. Це тоді, коли в дійсності не побачите ні одного нового ваґону, а тимбільше ні одної льокомотиви, збудованої у Радсоюзі. Кілька поспішних льокомотив, збудованих і куплених за кордоном, їздить з російськими написами по прикордонних шляхах для пропаганди. Решта льокомотив і ваґонів вповні знищена й занедбана. Виїмком є тільки ті залізні дороги, якими їздять закордонні гості й партійні аси. Чисті вікна, купе й кльозети є тільки в тих поїздах, що безпосередньо доїздять до кордонів. Хоча між вузловими стаціями буває кілька днів дороги, нема майже у поїздах ресторанційних ваґонів. Якщо й є, то в них не дістанете ні їсти ні пити. На подорожі з кавказької Рів'єри до Москви заявив мені персонал ресторанційного ваґону просто, що „сьогодні тільки в вечері буде можна зїсти й випити щось, бо люди мають вільний день". На транссибірському шляху мусіли ми сидіти неміті у брудних ваґонах по кілька день й обсмаровуватися саджею, бо нехайні подорожні вносили зі собою таку задуху, що вікна мусіли бути постійно відчинені.

Непорадно теж надавати великі пакунки у вантажні ваґони. Якщо їх там не спльондрують, то залишуть будьде і чекатимете на них місяцями. За вкрадений багаж поверне вам управа залізниці за рік по 2 рублі за кг. Не безпечніше теж везти багаж зі собою у ваґоні. На всіх шляхах в країні їздять на дахах поїздів опришки, що витягають гаками і дручками пакунки, особливож в ночі. Так зникла теж раз мала дитина, яку сповинену поклали спати на широку полицю. На всіх штреках й у всіх клясах повно блощиць.

Найприкріше подорожувати у т. зв. твердій клясі на бічних залізних шляхах, пр. на залізниці Турксиб, що звязує Туркестан зі Сибіром. Ця подорож тревае кілька днів. Татари, козаки, узбеки і сарти набивають, позакутувані у свої кольористі, іноді й дорогоцінні килими й верети, усі ваґони, пріють, курять і жують, не дбаючи про чистоту, чорні тверді паляниці. Усі витягають з глибоченних кишень „семячко" і трощуть його безупину. З усіх боків літає в повітрі здовж і впоперек чорна луска.

В зимі подорож взагалі незвичайно важка. Попримерзані вікна годі відчинити і свіже повітря напливає тільки маленьким отвором у стелі. Ніодин ваґон не має плятформи чи влаштування центрального отоплювання. Рури від залізних печок, що йдуть крізь цілий ваґон, в тяжкі морози замерзають. Найчастіше будитеся задубілий від холоду, бо кондуктор не має дров на підпалку або забув натопити. Хуртовини збивають на шляху гори снігу. Буває й так, що подорожні мусять помагати відкопувати застряглий поїзд. Це опізнює приїзд не на години, а на доби! На стаціях скрізь стовповища народу, що шукає кращих умовин праці й життя. Околиці стацій — це просто табори мандрівників, що тижнями дожидають на білет й живуть під голим небом. Густо один біля одного сидять ці бідні виголоджені люди на своїх клунках, в яких іноді ціле їх майно. Стаційні буфети є тільки у великих містах. Поза мінеральною водою і старими тісточками з чорної муки не дістанете в них нічого. В багатьох містах, в яких скупчуються люди, що тікають з охоплених голодом просторів, як от у Харкові, Ташкенті, Альма-Аші, гине таки на стаціях багато людей з голоду. Число залізничих випадків зростає постійно, бо перехрестя рейок, рейки, насипи занедбані. На всіх залізничих шляхах побачите біля штреки розбиті ваґони.

Безпорядки на стаціях великі, відїзд поїздів зорганізований зле. Окремі перони є тільки у міліонових містах. Поїзд заїздить на стацію і між ним і пероном стоїть кілька довжезних ешелонів, що утруднюють висідання і всідання і попри які мусите тягнутися з цілим баґажем. В зимі цілий перон — одна ожеледа, на якому ледви вдержуєте рівновагу. На весну і в осени стоять між рейками й порогами великі баюри і ви мусите бродити в них по кістки, бо пороги й рейки не покладені на шутрі, як в інших країнах, а просто на землю.

Самозрозуміле, що в тих гиґієнічних умовинах небезпека пошести велика. Радянська адміністрація найшла в червні ц. р., коли на залізному шляху Омськ-Свердловськ появилася зараза, „вигідний і дешевий" спосіб „успішної" боротьби з нею. Там в ночі літаки скинули, як про це зрештою скрізь говорили, в осідок зарази газові бомби і витроїли 32 тисячі людей, все одно здорових чи хворих.

Серед мас, що просуваються щоденно залізницею, не побачите веселої людини ні усміхненого обличчя; всі вони сидять втомлено й зажурено. Не говорять майже нічого; колиж говорять, то завжди на одну тему: голод, нелюдськи важке життя і харч та туга за війною на будьякому кордоні. Радянщина боїться війни. Вона готова на кожну жертву, тільки не до війни. Вона знає, що війна принесе їй швидкий і рішучий кінець".

ак.

Наглий суд над Лемиком.

Прокуратура окружного суду у Львові виготовила вже у справі Миколи Лемика акт обвинувачення і передала судові. Лемик походить із Солови пов. Перемишляни, родився 4. квітня 1915 р., отже скінчив 18 років. Відповідатиме перед наглим судом за вбиття Олексія Маілова, секретаря радянського консуляту у Львові, та за постріленя Івана Джуґая, службовця того консуляту. Лемик користувався німецьким службовим револьвером марки „Орґеч" калібер 7.65.

До розправи покликано 10 свідків, між якими находяться радянський віцеконсуль Голуб, службовець консуляту Джуґай, інтересенти, що находилися в критичнім часі у залі консуляту та поліційні службовці.

Розправа, яку визначено на понеділок 30. ц. м., скінчиться мабуть того самого дня. Однак не виключене, що з огляду на значніше число свідків розправа перетягнеться за вівторок і присуд западе аж другого дня розправи.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 29. ЖОВТНЯ 1933.

П. КОТОВИЧ. 2)

З літератури голодної України.

(Докінчення).

Куди ліпше, коли не зрозумів, то відчув це Дукинів герой стоодинадцятилітній дід Тополя, який двічі хотів підпалити панську палату, і за це був у Сибірі, а оце „вже зовсім недавно, кілька років тому, дід Тополя втретє намагався підпалити палац — нагоді вже дитячий будинок, театр і гуртожиток колгоспу „Перемога Жовтня" (ст. 48).

І далі автор розповідає: „Слухають люди (діда Тополю) пильно: котрі старші — зітхають тяжко, котрі молодші — руки новчки сціпляють. А інші — з наймолодших котре — пхикне з погордою й відійде, неймовірне: воно, наймолодше, нізащо не дозволило-б, щоб з нього так хтось знущався, як ото розповідає дід" (ст. 49).

Невжеж? Ото таких „героїв" виховав комсомол? Якщо так, то чому-б панові Дукинові в собі не взяти приклад з отих наймолодших? А то якось, знаєте, незручно: молодь така завзята, а він, не соромлячись, серед білого дня, пописується своїми сервілістичними новельками!

Рекорд нахабности сервілізму та безхребетности побиває П. Лісовий. Йому це легше робити тому, що він свої сервілістичні завваги здебільшого вкладає в уста „американців". З його повісти „Гаррі Сміт" наведемо деякі характеристичні місця:

— „Мері — сказав він (робітник, що покинув працю), повертаючись до дружини, — вони хотіли, щоб я топив піч пшеницею. Вони наклали коло печі гору мішків з зерном. Воно шарудить на лопаті. Я спалив три мішки, Мері. Але більше не міг. Боявся, що збожеволію. Пшеницю... ти розумієш, Мері, — хліб!...

— У них лишки, Мері, — сказав він трохи згодом. — І вони постановили спалити зерно, щоб не впали ціни на ринкові. І це тоді, коли ми всі голодуємо. Чи міг я піти на це?...

— Вони постановили заморити нас голодом.

— Подумати, у нас всього так багато, а голодні падають на вулицях.

— Один вчений так і висловився: все нещастя Штатів від того, що в нас всього багато.

— Одна країна, де цього немає — це СРСР" (ст. 101).

Єдине, чого в СРСР дійсно немає, це — палять там пшеницю, але говорячи такими загальниками, автор хоче всуґерувати радянському читачеві, що в СРСР немає взагалі біди, або, що ця біда значно менша, ніж у „капіталістичних" країнах. Правда, коли товкти десятки літ одне й те саме, то очевидно, щось з того лишиться. Адже-ж і крапля води камінь довбає, то чому-ж і радянський читач не мав би врешті повірити агітпропам? Та проте він не повірить: має вже вироблений імунітет, і то дуже просто — він не читає цієї „літератури"...

Але йдемо далі за повістю. Представник американської буржуазії, для якого не пошкодував Лісовий фарб, щоб змалювати його в найбільш карикатурному вигляді, приїжає в СРСР.

„Він чекав побачити виснажених, похмурих людей, а на нього дивилися здорові обличчя без традиційних борід, одяг був хоч і своєрідний („національний", як відзначив про себе містер Бріґґс), але чистий і, взагалі, селяни виглядали людьми, що задоволені своєю долею" (ст. 135).

Читач вже здогадується, що це Ельдорадо — Україна. Але всеж мабуть буде здивований діяльоґом двох українських селян:

— „Дивись, Трохиме, — сказав один із них, це, певно, американець! Глянь, як він видивився на нас?

— Мабуть він дивиться, чи немає близько коло нас охорони, бо вони уявляють, що ми всі ходимо під арештом! — засміявся Трохим" (ст. 135).

Розбитні, півроку, „селяни". Не тільки, що відразу пізнали американця, хоч він і не був у „національному" одязі, але навіть знають, що він про них думає. Не інакше, як щодня „Таймса" читають...

Бріґґсові, по дорозі в Москву, очі з лоба вилазять: такий добробут він бачить всюди. Аж нарешті цей буржуазний скептик не витримав і запитав в Москві другого американського буржуя, який довго вже живе в СРСР, — що воно за чудо таке?

— „Нарід тут, — дістав він відповідь, — енерґійний, розумний, кметливий, і, головне, затямте собі, вірить комуністичній партії і готовий, як один, стати в оборону радянської влади. В самій країні іде така грандіозна, така корінна перебудова і життя і людей, що коли закінчиться перший етап її, то світ зі здивуванням дивиться на цю країну..." (ст. 137).

— „Ви вірите, що більшовики збудують соціялізм?

Евангелицька церква протестує.

БЕРЛІН, 27. 10. ПАТ. З приводу 450 роковин народження Лютра, що припадають у листопаді ц. р., епископ евангелицької церкви в Німеччині видав письмо, в якім закликає церковну владу й евангелицькі громади, щоби в час богослужень і релігійних свят агітували між вірними за сповненням національного обовязку в дні 12. листопада ц. р. підчас плебісциту. В письмі епископ докоряє іншим державам, що не виконали розбройних зобовязань та що говорять про мир, а думають про війну. Проти панування такого духа брехні і неправди, незгідного з правдивим християнством, епископ закликає цілий християнський світ до протесту.

—о—

Вибори в Німеччині.

БЕРЛІН, 27. 10. ПАТ. Пруський міністр внутрішніх справ видав до краєвих органів влади обіжник у справі виборів до Райхстаґу і плебісциту в дні 12. листопада ц. р. Допущено тільки лісту націонал-соціялістичної партії. Начальники округ мають у порозумінні з партією іменувати своїх членів. Акт голосування буде тревати від год. 10. до 18.

—о—

Нове німецьке право.

БЕРЛІН, 27. 10. ПАТ. У звязку з постановленою реформою німецького права комісар справедливости Франк покликав чотири комісії, що мають приготовити нові закони. Одна комісія займеться викладженням карного закону. Франк у пресовім інтервю заявив, що новий карний закон передбачує превенційний арешт і сильно загострить кари проти антисуспільних елементів. Налогові проступники будуть піддаватися стерелізації. Друга комісія приготовляє реформу цивільної процедури, третя займеться реформою цілого цивільного і господарського законодавства. Переведуть теж уніфікацію судівництва, адвокатури і нотаріяту в цілій Німеччині.

Новоутворена академія німецького права зійдеться на перше засідання 5. листопада ц. р.

—о—

Інтерновані в Німеччині.

БЕРЛІН, 27. 10. ПАТ. Заперечуючи повідомленню „Парі Суар", нібито в концентраційних таборах у Німеччині находиться 170.000 осіб, „Берзен Цтґ." стверджує, що число інтернованих є далеко менше, а саме в Прусії 15.000, в цілій державі 22.000 осіб.

—о—

Похорон Маілова.

Як повідомляють з Москви, 26. ц. м. відбувся там похорон Маілова, жертви замаху на радянський консулят у Львові. До салі народнього комісаріяту закордонних справ, де зложено домовину з тілом Маілова, прибув радник польського посольства в Москві і зложив на домовині квіти.

Новий французький кабінет.

ПАРИЖ, 27. 10. ПАТ. Альбер Саро устійнив такий склад нового французького кабінету: Становище премієра і теку маринарки обняв Саро, віцепремієром і міністром справедливости став Даліміє; інші теки обняли: внутрішні справи Шотан, закорд. справи Поль Бонкур, війна Даладіє, фінанси Боне, буджет Ґардей, рільництво Кейль, торговля Льоран Ейнак, почта і телеграф Містрель, прилюдні роботи Паґанон, праця Фро, освіта де Монці, кольонії Пієтрі, летунство Ко, торговельна маринарка Стерн, пенсії Діко, здоровля Лісбон. Новий уряд задержить те саме обличча, що уряд Даладіє. Більшість членів кабінету це суспільні радикали.

ПАРИЖ, 27. 10. ПАТ. „Журналь" думає, що Саро не буде клопотатися негайним зрівноваженням буджету, але вдоволиться впливами з добре зорганізованої акції проти податкових зловживань і принципіяльної реорганізації адміністрації. Уряд надіється, що причиниться до оживлення господарського життя податковими полекшами і публичними роботами. Така програма мала би великі вигляди в палаті депутованих, але не знати, як поставиться до неї сенат.

ПАРИЖ, 27. 10. ПАТ. У склад нового уряду Саро, беручи під увагу й державних підсекретарів, увіходять 4 члени демократичної лівиці сенату (Саро, Ґардей, Лісбон і один сенатор, що не належить до ніякої групи, Поль Бонкур, 12 депутованих радикалів), Дальміє, Шотан, Бонне, Даладіє, Кеі, Паґанон, Ко, Містрель, Діко, двох депутованих лівих республиканців, м. н. Де Монзі, двох депутованих радикальної лівиці Льорен Ейнак, один лівий республиканець Пієтрі та двох депутованих, що не належать до ніякої партії (мін. Фро та Стерн).

ПАРИЖ, 27. 10. ПАТ. Новий уряд Сарота, в якому є найвизначніші члени Даладієрового кабінету, громадська думка приняла дуже прихильно, головно, коли взяти під увагу обставини, які вимагають пильної уваги для внутрішніх і буджетових справ. Громадська думка сподіється, що Саро зуміє полагодити крізу та довести відбудову до успішного кінця. Присутність в уряді Поль Бонкура вдоволить тих, що бажають безперервности в закордонній політиці, а участь Боннета вспокоїть тих, які журяться фінансовим положенням і тривкістю франка.

Більшовики купують кораблі.

До Амстердаму приїхала радянська комісія зложена з 7 інжинірів. Радянський уряд хоче купити більше число океанських кораблів, що находяться в голяндських портах, у звязку зі сподіваним оживленням торговельних взаємин між Радянщиною й Америкою. Радянські делегати навяжуть теж звязки з голяндськими доками в справі будови воєнних кораблів для більшовиків.

Розбройна конференція відложена.

На засіданні головної комісії розбройної конференції в Женеві 26. ц. м. на внесення президії рішено відложити розбройну конференцію до 6. грудня ц. р. Одночасно уповажнено президію конференції вести внутрішні переговори з представниками держав. На протязі двох місяців це вже третє відложення розбройної конференції.

Зачувати, що президія конференції задумує виладити новий проект розбройного трактату, який уможливив би німецькій делеґації поворот до Женеви і підписання остаточної умови. Частина німецької преси висловлює побажання, щоби замісць безвиглядних нарад у Женеві розпочати приватні розмови з німецькими політиками про можливість повороту Німеччини до Женеви.

Перед балканським пактом.

Югославянський король Олександер вибирається до Парижа і Льондону, щоб обміркувати балканський пакт, подібний до пакту в Льокарно, що має на меті зберегти мир. У звязку з тим пактом їздив румунський міністр Тітулеску до Білгороду, Чехословаччини, Болгарії та Греції.

— Я певний того.
— А якже тоді буде з нами?
— Не знаю..." (ст. 138).

І це так говорять не якісь там „ліричні аґітпропи" (про яких дещо нижче), а справді американські буржуї! Щож, може й радянський читач повірить. А якщо ні, то бодай по звичці вже своїй національній почухає потилицю і скаже: „А хто його зна, мо' й справді, що буде?"...

В цьомуж числі „Червоного Шляху" знаходимо відомости й про те, як виглядає Ню-Йорк:

„Серед бруду й навалу міських нечистот, розвиданого каміння та цегли — виділись землянки, шатра Індіян, юрти, печери. Заплющивши очі, щоб не бачити міських хмарочосів, затуливши вуха, щоб не чути міста, спостерігач подумав би, що він попав у далеку тайґу або пустелю африканську, де за ним стежать очі печерних, зголоднілих людей... Дивно вражало око криві покрівлі зі старих церат, ганчіря, шмаття старих праворів американських (а якже, обовязково праворів! — П. К.), під якими ховались від дощу нещасні люди" (В. Шопінський, „Джері Гіпс", ст. 74).

Ми не є прихильниками американського надкапіталізму, але... щоб побачити ці картини, автор не мусів їздити аж до Америки, досить заглянути хочби в леговища одеських безпритульних. Характеристично, що для того, щоби ці американські страхіття відтілити, автор був змушений „заплющити очі" і „затулити вуха". Нам цікаво, які ще органи змислу мусять бути атрофовані, аби бачити отой радянський „добробут"?

Як бачимо, з письменниками гаразд: є багатющі теми, і, головне, охота їх „художньо" обробити. А як з поетами? „Ходить лірик по вузьких провулках і не знає, що йому робить" — журиться Сосюра (ст. 66), але він не знав, що „братва" допоможе. К. Герасименко у свому спеціяльному „Слові до поета" каже:

„До „мови богів" причастився і я,
Коли у шахтьорській касарні
Братва присудула тяжке завдання
Писати „частушки" ударні.
І от — це кипіння словесних болот (!)
Метафор зелені окропи.
Мене затягнули в тяжке ремесло
Ліричного аґітпропа"-(ст. 57).

Отже, вихід знайдено: від тепер „поети" не будуть тинятися по вузьких провулках, а сядуть в шахтьорських касарнях (ти бач, не в котеджах, а таки в касарнях — і досі ці потвори збереглися!), і прихапці на нарах писатимуть ударні „частушки".

Щоб вам, панове ліричні аґітпропи, було лекше своє діло робити (всеж таки у вас серце чутливе, ліричне), я дозволю собі звернути вашу увагу на вашого давнього попередника, англійського поета Едмунда Спенсера. Цей „поет" що в 1596. р. радив англійській королеві Єлисаветі, як знищити непокірну Ірляндію „Мету можна осягнути, — писав він, — скорше і ліпше ніж при помочи меча і жовніра. Треба тільки не дозволити їм орати і пасти худобу..., тоді мусітимуть жерти один одного".

Правда, є невеличка різниця, а саме: ви не англійці, а скорше таки — „Ірляндці". Щож, тим більш самоотвержено, в імя... (вам там уже виднійше) продовжуватимете своє діло

—о—

Византинізм і IV. унійна конференція в Пінську.

Звіт із IV. унійної конференції в Пінську, поданий в „Ділі“ (12. IX. ц. р.), де підчеркнено вартість реферату про византійство як форму культури, не припав до вподоби кругам з „Нової Зорі“. В статті п. н. „Проблеми неоунії“ поміщеній в „Н. Зорі“ ч. 77 негодує один з учасників, підписаний псевдонімом „Галичанин“, що конференція замісць говорити про практичні справи витрачувала багато часу на такі „банальні комунали“ як византійська культура і т. д. Дописувач „Н. Зорі“ хоче переконати своїх читачів, що на такій конференції повинні бути вирішені справи віри і національних проблем, які „йдуть нині в парі“ (цей висказ на сторінках інтегрально-католицького органу закроює на єресь!), а тимчасом конференція, стоячи під знаком византинізму, йшла на зустріч тим кругам, які бажають спрямувати неоунію в польсько-російське русло.

Надавичайно цікаво, що попередній справоздавець „Н. Зорі“ зовсім інакше підходив до останньої унійної конференції. Він ані не гіршився рефератом про византійство, ані не критикував обрядової форми неоунії, яку апробував Рим і яку приняли всі працюючі в унії монаші чини — між ними наші Студити і Редемптористи, — ані не обурювався на те, що один представник оо. Василіян забрав на конференції в дискусії голос **по польськи**. Хочемо вірити, що „Галичанин“ з „Н. Зорі“ не пише так, як хотів би, але так, як мусить, до чого отверто признається на початку свого допису, значить на підставі спізненої інспірації „з гори“.

Безперечно, що це найвигідніше становище вислухати з побожним говінням кілька рефератів на конференції, запізнатися з деякими представниками унійної ідеї при „обильнім харчі“, дати вибрати себе до президії та попробувати голосу в дискусії хочби й у польській мові, а вернувши до дому все і вся критикувати або благоразумно заявити: моя хата з краю!

Алеж даруйте! Це не є ніяка позитивна робота. Саме „византійці“, на яких ремствує дописувач „Н. Зорі“, роблять позитивну роботу, коли виготовляють солідні реферати, не стидаються читати їх в матірній мові, забирають голос у дискусії та зголошують резолюції корисні для справ віри і народности, як відома четверта резолюція II. Конференції про рівноправність всіх мов на території неоунії, або сема резолюція про потребу навязування унійного освідомлювання до старих традицій унії і т. п.

Як попередні конференції так і остання цілковито не йшли на зустріч польсько-російським бажанням деяких кругів. Підозрівати таке за пок. еп. Лозінського було просто неможливо, бо він стояв в явній опозиції проти подібних замірів навіть деяких урядових чинників. Тим менше можна таке підозрівати тепер, по відомих словах папи Пія XI, сказаних на авдієнції 1932 р. до епископа Пшездзецького: „Не є католиком той, хто не хоче унії!“ І нехай собі будуть не знати які бажання деяких кругів, унія не може піти ані в напрямі польських ані російських сподівань. На наших очах іде туди православна церква, яка через те анархізується і треба тільки ревної і невсипущої унійної праці, щоби зберегти наш нарід перед неминучою релігійною руїною. Історія з потребою реформи в православній церкві повторюється як в часах берестейської унії. Реформатори є ріжні і зле станеться, коли наша справа буде вирішувана без нас, або при нашій каригідній пасивності. Тому львівські „византийці“ не можуть занимати вижидаючого становища ані грати ролю бессервісерів, що це „не так“ і там повинно бути „інакше“, бо за таким становищем прогайнують час і будуть викинені поза скобки. Правда, що обрядова форма, в якій поширюється неоунія, не є галицькою, тільки синодальною. Алеж і це правда, що неоунія, ширена в галицькій формі, булаб на північних землях засуджена на цілковиту невдачу. Вона далаб якраз польсько-російським кругам зиут до агітації. З одної сторони піднесли би крик, що унія є тільки засобом ополячення, з другої сторони, що є засобом погайдамачення спокійного православного населення.“ Один і другий закид спаралізував би унійну акцію в перших починах, коли вона булаб поширювана в галицькій формі. А коли би ще ту галицьку форму накинути неоуніятам у василіянськім виданню з поминенням слова „православний“, то малиб ми боротьбу як на Лемківщині. Тому розум каже триматися бодай наразі синодальної обрядової форми, якої без застереження тримаються оо. Редемптористи з Преосв. Николаєм на чолі, — а справа прочищення тої чужої нам форми і повороту до старих київських взірців буде актуальна на найближчім неоунійнім синоді. Тому кепкування „Галичанина“ з „Н. Зорі“ на тему синодальної форми неоунії це каламучення води, обчислене на несвідомість справи у своїх читачів. Про цю форму не рішають ні византійці ні западники з „Н. Зорі“ — її апробував Рим.

Вкінці реферат про византійство, який стрінувся з закидом банальности на сторінках „Н. Зорі“ був здійсненням резолюції II. унійної конференції з 1932 р., яка домагалася обміркування тої теми. Крім теоретичного мав реферат також практичне значіння, що усував численні упередження в цій справі серед самих учасників конференції. Про актуальність і практичність реферату свідчить резолюція ухвалена на конференції, щоби його видрукувати у польськім перекладі. Звіт „Діла“ та оцінка того реферату була цілком правильна, як свідчить про це посторонна замітка в краківськім католицькім журналі „Орієнс“: „Цьогорічна конференція стояла гейби під знаком византінізму, про котрий був найліпший реферат (о. д-ра Й. Сліпого) і найцікавіша дискусія“. Роля опонента, яку хотів відіграти в дискусії о. Полішко ЧСВВ. була така наївна, аргументація така голословна й орієнтація в темі така слаба, що краще було з уваги на престіж українських делегатів мовчати. Признавати византійську високу культурну вартість та одночасно перечити ідеалістичні признаки византійського мистецтва, приписувати іконоборству хиби, але не означити їх ані одною конкретною датою чи фактом, признавати византійству розквіт, але тільки доти, доки Византія була в лучности з Римом — це подобало на тлі поважної дискусії на якісь дитячі жарти. Також другий дискутант з василіянської сторони, що виступив з увагами до реферату о. Урбана і то по польськи, знайшовся в такім положенню, як пливак, що був би пірнув на саме дно разом зі своїм „соборним началом“, якби византійський референт не прийшов йому в час з помічю.

Тому уваги „галичанина“, що реферат про византійство був „випраний“ в дискусії, мають хіба на цілі реабілітувати прихильників „Н. Зорі“ в очах її читачів. Зате зміст реферату видрукуваний на сторінках „Мети“ свідчить найкраще про те, чи заміром автора було скріпити польсько-російський курс. Заходить тільки питання: кому і яку користь приносять такі пресові виступи, як останній виступ „галичанина“ в „Н. Зорі“?

Також учасник.

ДЕНЬ ЖАЛОБИ І ПРОТЕСТУ.

КОМУНІКАТ НАРОДНЬОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНЦІВ М. ЛЬВОВА.

У висліді конференції представника Нар. Орг. у львівського городського старости у справі прилюдних сходин громадян у неділю 29. жовтня ц. р. для винесення постанов у справі допомоги Україні комунікуємо:

Такі сходини може скликувати у Львові по дільницях Народня Організація Українців м. Львова, то зн. участь у сходинах можуть взяти тільки члени Народньої Організації. Члени інших українських установ можуть бути приявні на цих сходинах тільки тоді, якщо вони є заразом і членами Народньої Організації.

Сходини мають відбутися в год. 6-ій у винанятих на ту ціль домівках відповідних дільниць.

Дільн. Нар. Орг. подбає за референта, який у свому рефераті має обмежитися до зясовання господарського стану на Україні. Сходини не можуть виносити ніяких ані господарських ані політичних резолюцій, тільки постанови відносно допомогової акції на Україні.

Провідник сходин має мати під рукою список членів Дільн. Нар. Орг. і другий зладжений на салі список присутних.

Жалібних хоругов вивішувати не можна.

Голов Дільн. Нар. Орг. прохаємо точно виконати цей обіжник.

ЗА ПРЕЗИДІЮ НАРОДНЬОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНЦІВ М. ЛЬВОВА.

А. Березовський вр. голова. **Мр. В. Жовнір вр** секретар.

Ліндберґ у Франції.

ПАРИЖ, 27. X. ПАТ. Учора пополудні на Секвані біля Парижа осів полк. Ліндберґ, який приїхав із Анґлії. Після привитання представником м-ства летунства Ліндберґ відлетів до Парижа, де побуде кілька днів.

—o—

По широкому світі.

— Австрійський міністр скарбу заявив, що, субскрипція внутрішньої позички принесла 236 міліонів шілінґів на доказ великого довіря населення до канцлера Дольфуса.

— Радянський комісар закордонних справ Літвінов виїхав з Москви до Вашингтону.

— В Москві розпочалися переговори в справі летунської умови з Польщею.

З життям православної церкви в Польщі.

I. ДОКУМЕНТИ НИНІШНЬОГО ЧАСУ.

На сторінках „Діла“, як і інших українських ґазет писали про те, як відбулося 10. вересня ц. р. „торжество“ в Почаїві, яке православна духовна влада хотіла урядити, як ґрандіозну манІфестацію українського православного народу під адресою митр. Дениса з приводу його ювилею, — маніфестацію любови, подяки та солідарности з його діяльністю.

І справді манІфестація випала ґрандіозною, але несподіваною: зібрані маси української людности (до 20 тисяч осіб!) виявили свою українську національність, постійно іґнорувану в православній церкві московським духовенством, свої церковні ідеали, вимоги церковних реформ. Вивішений з лаврської дзвіниці величезних розмірів український прапор, сила плякатів, віче з одноголосно ухваленими резолюціями були красномовним і вистарчаючим осудженням і митрополитальної московської політики і цілої праці православного духовенства, — теж московської.

Митрополитальна преса на своїх сторінках до нинішнього дня і на ріжні способи гостро критикує цей український виступ. Мовчав лише сам „виновник торжества“ — митроп. Денис. Нарешті його намовили до врочистої відповіді на цю маніфестацію, і він промовив: появився на чотирох мовах — польській, російській, українській і білоруській — з датою 9 жовтня його лист до „Преосвящ. Архипастирів, Всечесного Духовенства, Преподобних Ченців і всіх боголюбивих вірних Св. автокефальної Правосл. Церкви в Польщі“. Ми подаємо головні місця цього документу, оберігаючи його властивий стиль та ортографію.

„Події — пише митр. Денис, — котрі омрачили церковну урочистість в Почаїві в день святкування памяти Преп. Іова, тяжко відбилися з Нашому Архипастирському серці... Ніхто не повинен помилятися в значінню того безчинства... Обезчещено в цей святий день благодатне місце, ображена наша головна святиня. Прапори земні — національні силою (?! — прим. складача) вивішені були там, де їх не було і не повинно бути, де місце лише прапорам християнським. На церковній площі демонстративно вигукувалась „слава, але не Христові, не Цариці Небесній, ні церковному борцеві за віру — Преп. Іову, в решті не тим, котрі поставлені благодаттю Божою будувати й зміцнювати Церкву. Від самого початку Гора Почаївська не була свідком такого церковного безпорядку і „злорічча“ (?! — прим. складача).

Митроп. Денис жалує, що провідниками цих безчинств були посли (з партії ББ), що вони у лаштовують ворожі виступи проти єрархії та до-

го особи, а в законодатних палатах їх голосу в обороні інтересів Церкви майже не чути.

„Якіж вимоги ці особи ставлять? Священі? Спасительні для Православія? Бажені для всього віруючого народу? Ні! Скажемо відкрито: вузько-національні, не приймаючи під увагу всесвітнього значіння Православія і загрожуючи добробутові й єдності нашої Св. Церкви. Шлях, на котрий стали лупські діячі, — загрожує існуванню й єдності нашої Церкви...

„Але, можливо, ми були безмовні й неуважні до церковних інтересів української національности, не єдиної в Польщі, хоч і найбільше численної. Ні. Ще в перші роки існування Церкви в відродженій Польщі я благословив переклад богослужбових текстів на українську мову: в 1924 р. відбулась постанова Св. Синоду, що благословила уживання — там, де це буде корисним — української мови в богослуженню; засновано комісію для перекладу на українську мову богослужбових книг; впроваджено українську мову в шкільне навчання в Волин. Дух. Семинарії; видані підручники Закону Божого на українську мову; дозволено служити панахиди по гетьмані Мазепі; в варшавських церквах, де богослуження відправляється мовою церковно-слов'янською, дозволено мною відправляти молебни і панахиди мовою українською; благословив я Товариство ім. Петра Могили... Нарешті призначений єпископ українець по національности і багато іншого (?!) зроблено...

„І щож? Національний фанатизм цілковито охоплює (кого? — прим. складача) і проникає в огорожу Церкви, витворюючи спокусливий нелад. Також національна тенденція проявляється і в відношенні до б. Російської Церкви, від котрої маємо в спадку так багато того, що в нас є християнського, православного (чогож саме? з прим. складача)...

...„Той самий фанатизм побуджує недостійно обвинувачувати нас в якійсь незрозумілій у теперішній час „русифікації" і демагогічно вимагати усунення нашого зі своїх становищ, не думаючи про те, хто нас може в цей момент заступити без шкоди для Церкви... Ті, що повстали проти порядку церковного і нас — ієрархів, зі своїми скаргами, доходять до Голови держави, мішаючи „кесареве" і „Боже". Своїми виступами проти церковної влади, витворюють в церкві анархію. Вимагають — і з цим апелюють до Уряду — призначення для них правлячого єпископа, обовязково українця. Що це означає? Спокійно подумайте..."

На думку митр. Дениса, це є крок до церковного відокремлення, загроза церковній єдности. „У всіх цих безпорядочних церковних пошукуваннях можна добачувати невидиму, але досить виразну руку тих, які радіють початкові нашої церковної смути для того, щоби збирати овочі на православній ниві. І тому необхідно, бодай у цю тривожну хвилю, держатись тих церковних основ, які нас єднають, і не вводити тих, котрі нас роз'єднують і обезсилюють".

„*Богослуження повинно й надалі відправлятись мовою церковно-славянською,* освяченою тисячелітньою традицією і зрозумілою як для росіян, так і для українців і білорусинів. Скрізь, по всіх словянських церквах, богослуження відправляється на традиційній, високо-благозвучній мові первоучителів славянських — Свв. Кирила і Методія"...

Закликаючи єрархію і духовенство бути твердими у своєму покликанні. Митроп. Денис далі продовжує:

...„Даремно нас укоряють тіж народні бунтарі, що ми не думаємо про собор, що ми ігноруємо сучасні церковні вимоги, що ми — накінець — своєкорисні. Ми підтверджуємо і тут, що *соборні основи повинні бути і будуть непорушними у нашім церковнім устрою в Польщі,* і що недалекий вже той час, коли соборний голос усього духовенства і церковного народу залунає могуче і для нашої Церкви, відбиваючи в собі церковно-історичні і свої (?! — голосові?, — прим. складача), яких вимагає час, бажання... Вірю і буду прямувати до того, щоби ті церковно-соборні основи можливо скоріше, хочби в невідомій послідовності (?!), увійшли в життя і укріпили Церкву Божу благодаттю і розумом усіх її членів"...

Кінчається лист закликом до тих, які стали на „губительний шлях церковної смути". Ото більша частина листа митр. Дениса з приводу почаївських подій 10. Х. Відкинувши його реторичну форму, ми прочитаємо в тому, яких основ та способів держиться нинішня православна єрархія в Польщі, а також розгадаємо, звідки походить сучасне православне безладдя. Тому цей лист є для історії церковного руху на українських землях цінним документом і, як такий, заслуговує на увагу.

Ант. Гірський

ВІДГУКИ ДНЯ.

Коли впаде большовицька влада.

Населення м. Микольськ-Уссурійського в Приморщині майже виключно українське. Навколо Микольська роскидані переважно українські села. Микольськ це торговельне місто, де селяни купують усе для себе і продають свої вироби. Коли радянська влада почала заводити комунальні господарства, то селяни до цієї затії віднеслися дуже ворожо, але залякані терором ГПУ, примушені були слухати комвладу. Один раз багато селян приїхало на базар і вечором зібралось на „постоялому дворі".

Сіли за довгий стіл, повиймали з торбів їжу й почали їсти те, що в кого було. Не обійшлося й без „риковки" (В совроссії називають горілку так). Колиж випили, страх перед терором у них зменшився. Язики розвязалися. Кожний селянин бажав вилити те, що в нього накипіло на серці за довгі роки. Селяни по черзі приєднувалися до незадоволених комуністичною владою, а особливо колхозами. Всі бажали швидшого перевороту.

В кутку між селянами сидів молодий хлопець, на якого ніхто не звертав уваги. Він тільки слухав. Коли селяни вже досить сміливо почали гудити радвладу і виявилося, що вони всі бажають її кінця, він помалу підвівся зі свого місця і рішуче гукнув:

— Я чую, що ви всі, дорогі мої односельчани, незадоволені комуністичною владою і бажаєте її швидкого кінця. Я знаю точно коли впаде комвлада, як бажаєте, то можу сказати.

Всі глянули на нього і всім їм захотілось почути про кінець влади. Але кожний з селян на заяву хлопця подивився різно. Один думав, що мабуть цей хлопець знається з „мировим империализмом", другий подумав, що він знається з „білими бандітами", третій, що він знається з „партизанами" — то що. Одним словом всі про нього подумали по свому, але кожному хотілося швидше знати і вони юрбою почали прохати „скажи, скажи, пошвидше, скажи".

— Тепер такі часи, що сказати, треба гроші взяти, — сказав хлопець.

— Що ти з глузду зійшов? — заявив йому один селянин. — Зі своїх та ще й гроші брати.

— Коли бажаєте почути кінець комвлади, то мусите дати.

— Та скількож тобі?

— Три карбованці.

— А як збрешеш, тоді що?

— Вас тут багато, чого вам боятися, побєте мене і гроші одберете.

— Та й справді, — поміркувавши, сказали селяни.

Селяни зібрали три карбованці сріблом і дали хлопцеві. Він порахував гроші, положив у кишеню і ставув мовчки. Селяни притихли, чекали на слова хлопця, а він стояв та все мовчав.

— Та говорищ, гроші взяв, — відізвався один селянин.

— То що, що взяв! Хочете, щоб я вам за три карбованці сказав таку приємну річ? Прибавте ще два карбованці, то тоді скажу.

— Ти ж говорив, що тобі можна побити морду й гроші одібрати.

— Це ваше діло, що ви зі мною зробите, а за три карбованці говорити нічого не буду, прибавте ще два, то скажу.

Селяни почали хвилюватися, один з них встав, підійшов до хлопця і сердито спитав.

— Так не будеш говорити, молокосос, обманщик! Так наж тобі! — і з усієї сили вдарив його в лице. Хлопець впав, другий селянин підскочив і гроші з кишені забрав.

— Отак йому й треба, — сказали селяни. — отаке молоде, а вже хоче брехнею гроші заробляти. Ні не на тих ти, хлопче, нарвався.

Почувся сміх. Хлопець поволі піднявся і сказав:

— Отепер я скажу і — коли ви селяни зробите з комуністами і з їх владою те, що зробили тепер зі мною, то тоді не буде ні комуністів ні їх влади. Ну, що одгадав, коли паде комуністична влада?

— Так, одгадав, сучий син — промовили селяни.

— Виходить, що я виграв наш спір, то давайте мої три карбованці.

Селяни поміркувавши, віддали три карбованці хлопцеві. *(Мандж. Вістник).*

ЗДАВИЛИ ПОВСТАННЯ.

СІНГАПУР, 27. Х. ПАТ. З Бангкоку повідомляють, що провідник сіямських повстанців Боварадей покинув Сіям. Повстанці остаточно здавили.

ЗАВОРУШЕННЯ В ЄРУСАЛИМІ.

ЄРУСАЛИМ, 27. Х. ПАТ. Аґ. Райтера повідомляє, що положення в Єрусалимі нині рано було дуже поважне. З огляду на невдоволення арабів із причини збільшення жидівської іміграції поліція мусіла вжити пальної зброї. В Яфі араби проголосили ґенеральний страйк і зорґанізували багато маніфестацій. На вулицях є поліц. стежі.

НОВИНКИ

— **Футра мужеські й жіночі** виконує по найновішим фасонам дешево й солідно **Евген Говикович, Львів, ул. Домініканська ч. 4.** 324 23-36

— **Кравецька робітня** Михайла Стеця, Львів, Ягайлонська 24. 310 10-10

— **Овочеві щепи і кущі,** певні щодо відміни гарні та здорові, замовляйте в одинокій українській фірмі А. ТЕРПИЛЯК в Залукві, почта і стація Галич. Телефон: Галич ч. 1. Конто ПКО ч. 500.855. Цінники та оферти безплатно. 10-10

— **Курс куховарства і домашнього господарства,** уладжений Кооп. „Труд", Львів, Ринок 39, вже розпочався. Курс веде п. Ольга Ліщинська-Пеленська. Учасниці курсу — абсольвентки середніх шкіл. Можуть бути приняті ще 3 нові курсистки. Місячна оплата за науку і обід 35 зол. 516 1-1

— **Комітет Вистави Гуртка Прихильників Книжки** у Львові зорґанізував **Виставу Друкованого Слова** за 1917—1923 р., яка відбудеться в днях 28. Х.—8. ХІ. ц. р. в салях Національного Музею — Мохнацького 42. **Святочне відкриття** в суботу 28. Х. в год. 3. попол. Вступ за добровільними датками на книжку для студента.

— **Редакція журналу „Українське Юнацтво"** прохає своїх передплатників не рекламувати жовтневого числа, бо воно підпало так великій конфіскаті, що розсилати його в такому виді було недоцільним. Чергове число появиться з початком листопада ц. р. у збільшеному обемі.

— **Ревізії й арештування.** 12. жовтня поліція перевела ревізію в Бартатові, пов. Городок, в льокалях Районової Молочарні, кооп. „Будучність", читальні „Просвіти. — 14. жовтня перевела поліція в Лопатині (Радехівщина) ревізії в канцелярії д-ра Івана Сталника, адвоката, в лікаря д-ра Вас. Куцика, в пароха о. дек. Миколи Кравціва, в Романа й Івана Мандзиків.

в Василя Сагапюка і в Романа Мелащика (сина Осипа). По ревізії арештували зовсім о. Крав... ціпа. Зиновію, д-ра Василя Кушка, Романа й Івана Мандриків і Василя Сагапюка. Після двох днів звільнили д-ра Вас. Кушка і Вас. Сагапюка, в решту арештованих передали судові в Лопатині. — В сокальських судових арештах є понад 20 українських політичних вязнів. В останніх днях відставлено туди гімн. абітурієнта Андрія Дячишина, гімн. абс. Івана Бойка з Тартакова, учен. малої семинарії зі Львова Волод. Свидницького та семин. абс. Стефу Семенюхівну. В справі арештованих учеників семинарії Бориця й Вол. Здановича ведуть уже слідство. — 13. жовтня арештували в Галичі після переведеної ревізії М. Лесіва (крамаря й коопер.) і М. Загайного. Обох відставили до окр. суду в Станиславові. В Острові арештували і відставили до суду Й. Жилюка. В Пукасівцях перевели 21. жовтня ревізії у Мих. Савчука с. Атан., Василя Совика і Андрія Озговича.— 25. жовтня постерунок поліції в Любачеві, арештував Івана Чучмана, Юрія Ружила, Андрія Дуду, Василя Красніка, Степана Петрушкевича і Василя Лешківця. Після списання протоколу всіх звільнили.

— **Москвофіли між собою.** Скандальна господарка в москвофільських установах зачинає нарешті викликувати реакцію самого москвофільського табору. Перша зареагувала москвофільська молодь, яка обкидала гнилими яйцями сеніора Ставропігії, Третяка. Сталося це 26. ц. м. в Народньому Домі у Львові.

— **Хто буде зредукований?** З урядничих кол зачувати, що поза змінами пенсійного закону задумують звільнити зі служби всіх державних службовців, що мають власний маєток у виді домів або ґрунтів. Мають на думці головно залізничників, що біля залізничих стацій мають власні доми або ґрунти.

— **Новий шкільний інспектор.** В Самборі створено окружний шкільний інспекторат, що обіймає повіти: Самбір, Дрогобич, Рудки і Турка. Начальником округи стане Матей Мельнарович з Дрогобича.

— **Варшавський університет замкнений.** Міністр освіти Єнджеєвіч переслав ректорові варшавського університету, проф. Пеньковському письменний розпорядок, яким на основі закону про академічні школи закрив з днем 26. ц. м. університет аж до відкликання. Є це наслідок останніх кривавих заворушень в тій школі.

— **За селянські заворушення.** У Ряшеві закінчилася розправа проти 7 селян із Ружанки, обвинувачених у цьому, що уладжували збори, аби йти до Ноцкової проти поліції. Засудили їх на кару вязниці від 15—8 місяців. Рівночасно в Ряшеві закінчилася розправа проти двох селян, членів Стронніцтва Людового, обвинувачених у тому, що організували похід до Ряшева, щоби увільнити з вязниці арештованого товариша. Одного суд засудив на 4 місяці, другого на 7 тижнів вязниці з припиненням виконання кари на 4 роки.

— **„Опікун вязнів“.** Від довшого часу вештається по селах Сх. Галичини якийсь чоловік, що обіцює вистаратися звільнення членів родини, що сидять у львівських Бриґідках. На днях той обманець зайшов до Дмитря (пов. Підгайці) і тут сказав господареві Михайлові Мислюкові, що його брат вернувся з Америки та попався до Бриґідок, а він, мовляв, готов постаратися, що його брата випустять на волю. Треба лише за це заплатити 20 долярів. Забрав Мислюка до Львова, запровадив його до камениці при вул. Сикстуській ч. 31, забрав гроші та пропав. Поліція шукає обманця.

— **Шибениця у Станиславові.** През. Мосціцький відкинув прохання ласки для Ізидора Левицького, засудженого на смерть наглим судом у Станиславові. Наслідком того приїхав до Станиславова кат Брави з Варшави і повісив засудженого на вязничному подвірі. — В Гнезні кат повісив Лінку та Радзінського, засуджених на кару смерти за вбивство селянина Вручинського.

— **Зловили спільників Чайковського.** У звязку з убивством Ґрім-Чайковського повідомляють, що поліція арештувала всіх його спільників. Це прийшлося їй легко, бо при Чайковськім найшла записник зі списом і адресами тих усіх, із якими він удержував звязки.

— **Вітос у Празі.** Варшавські часописи в кореспонденції з Праги принесли вістки про побут Вітоса в Празі. Мовляв, Вітос хоче там зорганізувати поляків політичних емігрантів, які є в Чехословаччині, Австрії, Югославії й інших країнах. Хоче теж видавати тижневик „Ойчизна“, як офіціяльний орган польської еміграції. Тижневик цей має почати виходити вже в днях. Можливе, що Вітос перенесеться з Праги на Словаччину. На запит одного чеського журналіста, чому Вітос приїхав до Праги, відповів він із усмішкою, що в Празі трохи приємніще жити ніж у якійнебудь вязниці в Польщі.

— **Б. староста перед судом.** У ряшівському суді почалася в пятницю розправа проти Йосифа Кубіцького, емеритованого старости, діяча Стронніцтва Людового. Обвинувачений відповідає з арешту. Обвинувачують його в тому, що на вічу Стронніцтва Людового в Ряшеві похвалював каригідні вчинки та зневажив владу.

Театри.

Великий Міський Театр.

Субота, 26. X. год. 7.30 веч. „Фрайляйн Доктор“.
Неділя, 29. X. год. 3.30 попол. „III. пов. кімната ч. 17“.
Неділя, 29. X. год. 7.30 веч. „Фрайляйн Доктор“.

Театр Рожнородностей.

Субота, 28. X. год. 7.30 веч. Дика бжола“.
Неділя, 29. X. год. 3.30 попол. „Готівка“.
Неділя, 29. X. год. 7.30 веч. „Дика бжола“.

Кіна.

АДРІЯ: „Хатина дядька Томи“.
АПОЛЬО: „Мушу тебе здобути“ (Іван Кепура).
АТЛЯНТИК: „Кінг-Конг“.
ВАНДА: „Помста“, „Моряк солодких вод“.
КАСІНО: „Біла лелія“.
КОПЕРНИК: „Королівський любко“.
КОЛІСЕЙ: „Портові ночі“, ревія „Шукаємо перчика“.
МАРУСЕНЬКА: „Онкель Мозес“ (Шалома Аша).
МІРАЖ: „Бейбі“ (Анні Ондра).
МУЗА: „Його екселенція субект“ (Е. Бодо).
ПАЛЯС: „Мушу тебе здобути“ (Іван Кепура).
ПАН: „Сестра Анджеліка“.
ПАСАЖ: „Острів таємниць“ і хор ревелерсів.
СТИЛЕВЕ: „Брати Карамазові“ (Достоєвського) та ревія.
ХИМЕРА: „Її Княжа Величність“ (із Ліліяною Гарвей).
УТІХА: „Пірати степу“ та ревія

Закордонне радіо.

Субота, 28. жовтня 1933.

Кенігсберг (217,1) 11.30, 16.00 Концерт; **Міляно** (331,8) 17.10 Неаполітанські пісні; **Штутгарт** (360,6) 11.10, 13.35 Пісоньки й танці; **Ляйпціг** (389,6) 20.00 „Солодка дівчина“ оп. Райнгардта; **Берлін** (419) 15.00 Фортепян; **Рим** (441,2) 20.45 „Пінота“ „Кавалерія Рустікана“ оп. Масканія; **Прага** (488,6) 20.25 Симф. концерт; **Брюсель** (509,3) 21.00 „Пер Гінт“ песа Ібсена; **Відень** (517,2) 12.00, 14.00 Концерт, 19.00 Оп. музика, 22.20 „Дер Компаньон“ комедія Ль'Аронжа; **Будапешт** (550,5) 17.00 Циг. музика, 19.15 Оп. фрагменти (орхестра, спів); **Харків** (937,5) 9.00 Оп. арії, 10.00 Музика, веселі оповідання, 13.50 Нар. пісні, 15.00 Скрипка, фортепян (німецькі пісні, танці), 18.00 Іт. і фр. музика, 19.00 Легка музика.

Неділя, 29. жовтня 1933.

Франкфурт н. М. (259,3) 18.30, 20.00 Весела програма; **Мор. Острава** (263,8) 19.50 Спів, орхестра, скеч; **Братислава** (279,3) 21.00 Концерт; **Міляно** (331,8) 21.00 „Аїда“ оп. Вердія; **Штутгарт** (360,6) 9.30 Концерт, 15.30 Пісні в супроводі лютні; **Берлін** (419) 16.30 Камер. музика; **Білгород** (429,7) 12.30 Пісоньки, 20.00 „Джідо“ муз. песа Веселіновича; **Рим** (441,2) 17.15 Вок. інстр. концерт; **Прага** (488,6) 15.00 „Івась Ганусь“ оп. Гумпердінка, 21.00 Нова турецька музика; **Відень** (517,2) 12.00, 12.55 Концерт, 18.15 Турецький вечір, 19.50 „Арабеля“ оп. Штравса; **Харків** (937,5) 9.00, 10.00, 19.00 Концерт, 13.40 Літ. муз. програма, 15.00 Квартет, 18.00 Тріо.

Львівське радіо.

Субота, 28. жовтня 1933.

7.00—7.55 Раннішня авдиція; 12.05, 12.35 Популярна музика з грам. плит; 15.30 Господарські вістки; 15.40 Оп. арії Шаляпіна (грам. плити); 16.00 Авд. для хорих, сальонова орхестра; 16.40 Лекція фр. мови; 16.55 Концерт орхестри; 18.00 Мандрівка по Гор. Шлеську; 18.20 Саксофон. пісоньки; 19.05 Едв. Єлінек, чеський польонофіл; 19.18 Грамофон; 19.25 Літ. чвертьгодина: Кипріян Норвід; 20.00, 21.15 Концерт чеської музики; 21.00 Почт. техн. скринька; 22.00 Спортові вістки; 22.15 Польська музика, спів; 23.05 Весела авдиція: „Виленська зазуля“.

Неділя, 29. жовтня 1933.

9.00—9.55 Раннішня авдиція, 10.40 Релігійні грам. плити; 11.30 Грамофон; 11.45 Відчит про Собіського; 12.10 Метеорол. вістки; 12.15 Поранок творів Р. Ваґнера, музика, спів (Врага, бас), в перерві 13.00—13.12 Платні в Польщі; 14.00 Як обходитися зимою з інвентарем і як його кормити?; 14.15 Ринки рільних продуктів; 14.25 Віденські вальси з грамофону; 15.00 Спадкові непорозуміння на селі; 15.25 Куявська капеля; 16.00 Для дітей: „Як працюють залізниці?“; Пісоньки; 16.18 „Туру-Кадv“ оповідання Кам. Ґіжицького; 16.30 Чвертьгодина славних артистів (грамофон); 16.45 „Папіроска“; 17.00 „Пані з жовтою перепаскою“ відч., 17.15 Вок. інстр. музика; 18.00 Авд.: „Потуга литвини“; 18.40 Джез (грамофон); 19.00 Три знаки запиту; 19.10 Всячина; 19.30 Для дітей: „Що чувати в світі“; 19.50 Сальонова музика (грамофон); 20.00 Авдиція та концерт із нагоди турецького нар. свята; 20.50 Веч. денник; 21.00 Відчит; 21.15 На веселій львівській хвилі; 22.15, 22.16 Спортові вістки; 22.25 Танкова музика; 23.05 Найгарніші твори з грам. плит.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Оцею дорогою повідомляємо все українське суспільство про нашу розпочату вже з днем 16. жовтня цього року працю над виданням свого роду купецької енциклопедії, ПРОВІДНИКА, який запровадить „усіх своїх по своє“. Потреба такого провідника показалась конечна, а вартість та його значіння велика, бо: 1) Будемо мати докладну, стислу, якостеву, як і скількостеву статистику фірм купецьких і промислових, помічних професій торговлі, культурно-освітніх та гуманітарних інституцій, вільних фахів, релігійних установ, журналістики, спорту і т. п. в краю й за кордоном. 2) Фірми купецькі як і промислові та вільні фахи матимуть найуспішнішу рекляму та здійснення клича: „Свій до свого по своє!“ В тій цілі почали ми збирати матеріял разом із грішми на коніто реклями. Щоби не траплялися ніякі надужиття, просимо при відвідуванні Вас, нас вилеґітимовувати. Всякі полагоджения, запити, бажання просимо слати на адресу: Іван Шавель, Львів, вул. Вулька Паненська ч. 18. **Папровський Теодозій** абс. торг. **Шавель Іван**, абс. торг.

Сходини членів „Технічного Товариства“ відбудуться год. 9. рано в неділю 29. ц. м. в домівці товариства. Тема: справа допомоги Голодній Україні. 1—1

Філія Союзу Українок у Львові і Товариство „Молода Громада“ — улаштовують у суботу 28. жовтня ц. р., год. 18. в домівці „Української Бесіди“ (Рутовського 22), ширші сходини для своїх членів. На порядку дня: „Акція рятунку України на міжнародньому терені“. Реферують п. пос. М. Рудницька і пос. З. Пеленський. 508 2—2

БІРЖА.

ГРОШІ.

У пятницю в приватних оборотах у Львові платили за доляра 5.97 зол.

На варшавській біржі в пятницю були такі курси: Льондон 28.13, Париж 34.88, Цюріх 172.60, Берлін 212.60, Амстердам 359.50, Нюйорк кабель 5.96, Нюйорк чеки 5.94.

Золото: доляри 9.04—9.06, франки фр. 36.50—36.70, корони 37.20—37.60, дукати 83.40—83.70, рублі 46.80—47.50.

Срібло без зміни.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни з. Підволочиська льоко Львів

Жито одноцізе	13.25—13.50
Овес дв. 459 нез.	12.00—12.75
Бараболі пром.	4.00— 4.50

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗА“.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 27. X.: масло пр. дес. зол 2.90, молоко 19 сот., сметана 90 сот., яйця 4—4.10 зол. за копу. Тенденція на масло і сметану утримана, на молоко і яйця сильна.

Читайте „Діло“!